

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 16 Sayı : 45 Aralık 2023

Yayın Geliş Tarihi: 05.09.2023 Yayına Kabul Tarihi: 12.12.2023

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1355442>

Makale Türü: Araştırma Makalesi / Research Article

Atıf/Citation: Türk, O. (2023). Destân-ı Yûsuf ve Süheyl ü Nevbahâr Adlı Eserlerde Geçen Akrabalık Adları Üzerine. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), 117-145.

DESTÂN-I YÛSUF VE SÛHEYL Ü NEVBAHÂR ADLI ESERLERDE GEÇEN AKRABALIK ADLARI ÜZERİNE

Osman TÜRK*

Öz

Söz varlığı üzerine yapılan çalışmalar söz konusu dilin olduğu kadar o dili konuşan insanların özellikleri hakkında da önemli ipuçları ortaya koyar. Söz varlığı çalışmaları içerisinde akrabalık adlarının özel bir yeri vardır. Çünkü akrabalık adları bir anlamda dilin mirası olup yaşamasını ve geleceğe uzanmasını sağlar. Türkçe akrabalık adları bakımından zengin bir dildir. Bunun başlıca nedeni Türk toplumunun gelenek ve göreneklerine sıkı sıkıya bağlı olmasıdır. Bu durum söz varlığını da olumlu etkilemiş bulunmaktadır. Türkler, sosyal hayata ve sosyal hayatın getirdiği paylaşımlara oldukça önem vermişlerdir. Dolayısıyla akrabalık adları sosyal hayatın dile olan yansımasıdır. Bu noktada kültür, dayanışma ve sosyal ilişkiler dil ile bağlantılı hâle gelir. Bu çalışmada Şeyyad Hamza'nın Destân-ı Yûsuf ve Mesud bin Ahmed'in Süheyl ü Nevbahâr eserlerinde yer alan akrabalık adları tespit yöntemiyle akrabalık değerinde olan sözcükler belirlenmiştir. Sözcükler genel mahiyette üç başlık altında toplanmıştır. Eserlerde geçen kısımlar örnek olarak verilmiştir. Tespit edilen sözcüklere ait sayısal veriler sonuç kısmında tablo şeklinde verilerek gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akrabalık Adları, Destân-ı Yûsuf, Süheyl ü Nevbahâr, Söz Varlığı.

Dr. Öğr. Üyesi, Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, osmanturkgau@gmail.com, Şanlıurfa/Türkiye

ON THE NAMES OF KINSHIP IN DESTÂN-I YÛSUF VE SÛHEYL Ü NEVBAHÂR

Abstract

Studies on vocabulary reveal important clues about the characteristics of the people speaking that language as well as the language in question. Kinship names have a special place in vocabulary studies. Because kinship names, in a sense, are the heritage of the language, allowing it to live and extend into the future. Turkish is a language rich in kinship names. The main reason for this is that Turkish society is tightly bound to its traditions and customs. This situation has also positively affected the vocabulary. Turks gave great importance to social life and the sharing of social life. Therefore, kinship names are the reflection of social life on language. At this point, culture, solidarity and social relations become linked with language. In this study, words with kinship value were determined by the method of kinship names in the works of Şeyyad Hamza's Destân-ı Yûsuf and Mesud bin Ahmed's Sûheyl ü Nevbahâr. The words are grouped under three general headings. The parts in the works are given as examples. Necessary evaluations were made by giving the numerical data of the determined words in the form of a table in the conclusion part.

Keywords: Kinship Names, Destân-ı Yûsuf, Sûheyl ü Nevbahâr, Word Presence.

1. GİRİŞ

Bir dilin yalnızca söz varlığının incelenmesiyle, o dili konuşan ulusun yaşayışı, o toplumdaki kültür hareketleri ve başka uluslarla ilişkileri hakkında büyük ölçüde bilgi edinilebileceği (Aksan, 1998: 139) dilbilimcilerin ortak görüşüdür. Celal Soydan bunu şöyle belirtir: Temel sözcükler içinde önemli bir grup da insanın en yakın çevresi olan aile topluluğunu oluşturan bireyler arasındaki akrabalık bağlarını tanımlayan terimlerdir. Bu terimler, bireyin aile içindeki konumunu ve mensubu olduğu topluluktaki statüsünü belirtirler. Bu tür terimleri incelemekle bir ölçüde o dilin kalıt ya da temel sözcüklerinin hangi dillerden oluştuğunu,

hangi kültürlerin bu oluşuma etki ettiğini görme olanağı sağlanmış olur (Soydan, 2003: 46).

Hem kan hem de evlilik yoluyla çeşitli şekillerde insanların birbirine yakın olması durumuna genel olarak akrabalık denir. İnsanlar arasındaki ilişkinin oluşma nedenlerinden birisi de akrabalık ilişkisidir (Koç, 2020: 267). Yaşayan dillerin söz varlıkları içerisinde oldukça önemli kelime gruplarından birisi de akrabalık adlarıdır. Ad verme, adlandırma olayının başlangıç noktası insanın en yakını, yakınları veya yakın çevresidir. Dolayısıyla akrabalık adları insanoğlunun temel ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan unsurlardır. Akrabalık adları, kullanılan dilin söz varlığı içinde önemli bir yere sahip olsa da başka dillerde değişik ses ve şekil farklılıklarına bürünerek de dilimizde kullanılan örnekleri mevcuttur (Yavuz, 2013: 72). Türkçe akrabalık adları bakımından oldukça zengin bir dildir.

TDK Türkçe Sözlük'te "akraba" maddesi "1. Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler, hısım. 2. Oluşma yönünden aynı kaynağa dayanan şeyler." biçiminde geçmektedir (TDK, 2011: 72).

Parlatır, akraba sözcüğünün Arapça "karīb" sözcüğünden ödünçlendiğini belirterek ifadeyi "soyca birbirine yakın olanlar" biçiminde tanımlar (2014: 66).

Gömeç ise akrabalık için hem kan yoluyla hem de evlilik yoluyla çeşitli şekillerde insanların birbirlerine yakın olması durumu olarak tanımlar (2002: 133).

Aksan, bütün dillerde temel sözvarlığı, çekirdek sözler, etken sözler gibi adlandırmaların içinde akrabalık adlarının yer aldığını belirtir (2000: 26).

Türklerde ailenin yapı itibarıyla güçlü ve geniş olmasından dolayı dilimizde akrabalık anlatan pek çok sözcük yer almaktadır. Türkçenin dikkate değer bir özelliği, akraba terimleri bakımından zenginliğidir. Böylesine zengin bir

kavramlar dizisi, Türklerin aileye verdiği büyük önemi göstermektedir. Türk ailesinin en eski zamanlarıyla ilgili ayrıntılı bilgiler Dede Korkut Kitabı'nda görülmektedir. "Bunlarda evlenme, çocuklar ve onların ilişkileri, bir olağan hikâye gibi anlatılmaktadır." (Baykara, 2001: 153).

Toplumsal hayatta insanlar birbirine amca, kardeş, dayı, teyze, abla, abi gibi hitaplarla seslenir. Bunun sosyal ve psikolojik yönü kadar kültürel bir yönü de bulunur. Türk kültüründe büyüklere adlarıyla hitap etmemek ve adları hanım, bey gibi bir unvanla veya amca, teyze gibi bir akrabalık adıyla kullanmak, gelenektir (Karahan, 2009: 17-24).

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Destân-ı Yûsuf ve Süheyl ü Nevbâhar eserlerinde geçen akrabalık adları; kan bağına dayalı akrabalık bildiren terimler, evlilik yoluyla oluşmuş akrabalık bildiren terimler ve diğer akrabalık adları olmak üzere üç temel başlıkta incelenmiş olup geçen akrabalık terimleri Arapça, Farsça ve Türkçe köken ayırımına göre tasnif edilmiş ve alfabetik olarak sıralanmıştır. İncelenen metinler içerisinde belirlenen akrabalık adları hakkında bilgiler verilmiş, belirlenen eserlerde geçen beyitler örnek olarak verilmiştir. Destân-ı Yûsuf DY., Süheyl ü Nevbahâr SB., kısaltmaları ve metin numaralı ile birlikte ifade edilmiştir. Çalışmanın amacı Türkiye Türkçesi söz varlığı çalışmalarına katkıda bulunmak ve sözü geçen eserlerde tespit edilen akrabalık adlarının günümüzde hâlâ kullanımda olup olmadığını tespit etmektir.

3. AKRABALIK ADLARININ OLUŞUMLARINA GÖRE TASNİFİ

3.1. Kan Akrabalığına Dayalı Akrabalık Bildiren Adlar

Ammu: 'Amca' Babanın erkek kardeşi. Ammi/emmi 'amca' (Tietze, 2008: 92). Köken bakımından Arapça bir sözcüktür. DY 38a. Sözcük incelenen iki eser

içerisinde sadece Destân-ı Yûsuf'ta geçmektedir. Bu kelime eserde babanın erkek kardeşi manasında kullanılmış olup bir defa geçmektedir. Anadolu ağzlarında bazı fonetik farklılıklara rağmen hâlâ yaşamaktadır.

Ammi: (amca), SîA, ammi: (amca), MîA (Yavuz, 2013: 76).

“Şol turan ‘**ammuñ**’ durur var katına
Seni göre ol gerek kim avına” (DY. 38a)

Ana: ‘çocuk sahibi kadın’ ana ‘anne’ (Tietze, 2008:94). Ana: ‘Anne’ (TDK: 2022)

DY.42b, DY.44a, DY. 44a, DY.18a, DY. 9a, DY.9a, SN. 161-5, SN. 170-10.

SN. 279-3, SN. 364-11, SN. 55-2, SN. 245-12, SN. 246-3, SN. 345-1, SN.107-15, SN. 112-5, SN. 135-13, SN. 189-15, SN. 259-5, SN. 133-15, SN. 53-6, SN. 292-13, SN. 49-11, SN.74-9, SN. 85-9, SN.49-8.

“ana” sözcüğü ayrıca “baş, temel” anlamında da kullanılmıştır. Köken bakımından Türkçe bir sözcüktür. Türk kültürüne göre anne her şekilde üstün tutulmakta, seven, yetiştiren, besleyen bir varlık olarak tanınmakta ve çocuğun doğumu ile birlikte başlayan ilişkinin büyük bir manevî değere sahip olduğu bilinmektedir (Acar, 2013: 12). Anne toplumu oluşturan ailenin en temel unsurudur. Bu nedenle sosyal yapının temeli aileye dolayısıyla anneye bağlıdır. Anne bu noktada önemli bir rol üstlenmektedir (Koç, 2020: 269). “ana” kelimesi çocuk dünyaya getiren ve çocukla arasında kan bağı bulunan kişidir. İncelenen eserlerde ‘ana’ sözcüğü toplam 26 defa geçmekte olup Destân-ı Yûsuf'ta bu sözcüğe 6 defa rastlanırken Süheyl ü Nevbahâr'da 20 defa tespit edilmiştir. Köken bakımından Türkçe bir kelimedir. Ana, çocuğun doğumuyla birlikte başlayan ilişki ve maneviyatın önemli unsurudur. Ana, toplumu yetiştiren ve aileyi oluşturan en temel değerdir.

Ata **ana** bir kardaş iki ikin

Otursun ta'âm yesün toysun didigün (DY. 39a)

Göñül saña düşdi vü ben yabāna

Ne ata bilür hālümü ne **ana** (SN. 161-5)

Ata: baba, ecdat, dedelerden ve büyükbabalardan her biri (TDK: 2022).

DY.5b, DY.5b, DY.12b, DY.39a, DY.51a, DY.38a, DY. 45b, DY.45b, DY.48b, DY.38a, DY.46a, DY.34a, DY.34a, DY.34a, DY.34a, DY.40b, DY.45a, DY.50b, DY.41b, DY.50a, DY.48b, DY.33b, DY.40b, DY.14b, DY.23b, DY.49b, DY.49b, DY.40a, DY.41a, DY.12b, DY.12b, DY.12b, DY.34a, DY.34a, DY.34a, DY.39b, DY.38a, DY.48a, DY.48a, DY.24a, DY.48b, DY.48b, DY.12b, DY.34a, DY.38a, DY.38a, DY.38b, DY.40a, DY.48a, DY.37a, DY. 44b, DY.39a.

SN.39-5, SN.47-15, SN.49-8, SN.51-14, SN.71-3, SN.139-5, SN.161-5, SN.199-15, SN.200-1, SN. 213-10, SN.243-12, SN.347-9, SN.46-6, SN.78-9, SN.200-2, SN.279-3, SN.286-8, SN.329-12, SN.347-11, SN. 347-8, SN.32-2, SN.32-7, SN.32-10, SN.33-11, SN.35-11, SN.36-1, SN.47-14, SN.55-2, SN.83-15, SN.84-1, SN.112-5, SN.127-12, SN.135-1, SN.135-5, SN.135-9, SN.136-13, SN.137-1, SN.139-2, SN.144-2, SN.152-14, SN.152-8, SN.153-2, SN.199-10, SN.199-5, SN.206-2, SN.229-6, SN.231-12, SN.240-2, SN.240-5, SN.240-7, SN.245-8, SN.246-3, SN.255-8, SN.285-1, SN.347-5, SN.358-11, SN.368-13, SN.27-9, SN.143-11, SN.33-1, SN.35-9, SN.36-14, SN.107-15, SN.162-6, SN.201-6, SN.207-3, SN.246-5, SN.254-2, SN.329-9, SN.27-15, SN.31-6, SN.161-4, SN.284-15, SN.239-15, SN.189-15, SN.259-5, SN.240-3, SN.113-14, SN.199-14, SN.200-3, SN.344-2, SN.359-2, SN.359-3, SN.47-11, SN.51-9, SN.133-15, SN.201-1, SN.258-14, SN.268-7, SN.352-14, SN.376-15, SN. SN.84-5, SN.136-5, SN.258-12, SN.337-12,

SN.201-2, SN.293-4, SN.27-7, SN.33-5, SN.36-10, SN.37-9, SN.39-11, SN.40-10, SN.45-9, SN.48-8, SN.49-11, SN. 49-3, SN.52-13, SN.54-14, SN.55-7, SN.74-1, SN.74-9, SN.78-1, SN.83- 11, SN.83-5, SN.68-4, SN.88-7, SN.94-2, SN.94-8, SN.143-5, SN.144-12, SN.159-15, SN.170-13, SN.203-5, SN.204-13, SN.256-11, SN.256-11, SN.27-14, SN.284-12, SN.287-4, SN. 303-3, SN.342-5, SN.349-15, SN.350-6, 352-8, SN.354-4, SN.106-2, SN.152-3, SN.354-15, SN.359-1, SN.31-3, SN.45-6, SN.46-1, SN.-13, SN.66-12, SN.143-4, SN.143-4, SN.149-9, SN.154-9, SN.177-7, SN.187-2, SN.204-13, SN.204-3, SN.210-1, SN.213-13, SN.343-12, SN.349-13, SN.349-14, SN.56-9, SN.75-10, SN.145-4, SN.290-10, SN.369-15, SN.54-13, SN.368-7, SN.214-4, SN.353-14, SN.199-115.

“Ata” sözcüğü incelenen eserlerde ‘baba, çocuk sahibi erkek’ anlamında kullanılmış olup toplam 233 tane tespit edilmiştir. “Ata” sözcüğü Destân-ı Yûsuf’ta 55 tane, Süheyl ü Nevbahâr’da ise 173 defa geçmektedir. Türkçe kökenli sözcüktür.

İmdi geldüm yine bir hikâyete

Kardaşların n’eyledi işit **ata** (DY. 5b)

Dedi ey **ata** bu sözi söyleme

Bu derdümi birini biñ eyleme (SN. 39-5)

Baba: çocuğu olan erkek (TDK: 2022), peder (Tietze, 2008: 94). baba: çocuğu olmuş erkek (Gülensoy, 2007: 99).

DY.2a, DY.3a, DY.3a, DY.6a, DY.6a, DY.12b, DY.35a, DY.38b, DY.41b, DY.42b, DY.46b, DY.47b, DY.4a, DY.38b, DY.42b, DY.49b, DY.39a, DY.49b, DY.49b, DY.2b.

SN.144-13, SN.-9, SN.153-3, SN.204-14, SN.210-1, SN.364-14, SN.365-14, SN.366-8, SN.360-6, SN.152-3.

Köken bakımında Türkçe bir sözcüktür. İki eserde de toplam 30 defa geçmektedir. Destân-ı Yûsuf'ta 20 tane, Süheyl ü Nevbahâr'da ise 10 tane tespit edilmiştir. Eserlerde çocuğu olan erkek manasında kullanılmıştır. 'baba' sözcüğü kullanımını günümüzde de kullanılmaktadır.

Eydür ey baba yatardum bu gice
 Bir 'aceb düş görürem işit nice (DY. 2a)
 Dedi nite düşdi ey baba saña
 Ki 'ıyşi koduñ uşta geldüñ baña (SN.144-13)

1.5. Dede: Torunu olan erkek, büyükbaba, büyükpeder (TDK: 2022), 'dede' büyükbaba (Tietze, 2008:506). dede: büyük baba (Gülensoy, 2007: 270).

DY.9a, DY.9b, DY.26a, DY.30b, DY.43b, DY.46b, DY.46b, DY.11b, DY.48b, DY.24a, DY.50a.

SN.28-1, SN. 376-15.

Köken olarak Türkçe bir sözcüktür. İncelenen metinlerde 13 defa geçmektedir. Destân-ı Yûsuf'ta 11 tane, Süheyl ü Nevbahâr'da ise 2 tane tespit edilmiştir. 'dede' sözcüğü annenin veya babanın babası manasında kullanılmıştır. Sözcük akrabalık açısından değerlendirilmiştir. 'dede' sözcüğü günümüzde de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Satun aldı Yusufı işit **dede**
 Kulıydı diler kim ala gide (DY.9a)

Sorarlar olur ise asluñ nedür
 Atañ u dedeñ asl u fasluñ nedür

Evlâd: Bir kimsenin oğlu veya kızı. Çocuk, soy, döl (TDK: 2022). “evlat” çocuklar, torunlar, sülaleden gelenler (Tietze, 2008: 754). evlâd: 1. Çoluk çocuk. 2. Soy, zürriyet, nesil, sülâle. 3. Oğul, kız (Parlatır, 2014: 425).

DY.51b.

Köken bakımından Arapça kökenli bir sözcüktür. İncelenen eserlerde sadece Destân-ı Yûsuf'ta 1 defa geçmektedir. Eserde çocuk manasında kullanılmıştır. Günümüzde de hâlâ kullanılmaktadır.

İhvân ü evlâd ol kamusı dirilür

Yusufulun anda bir tabut kılır (DY.51b).

Kardaş: “kardeş” köken olarak Türkçe olan bir sözcüktür. Sözlük anlamı olarak aynı anne babadan doğmuş veya anne babalardan biri aynı olan çocukların birbirine göre adıdır.

DY.4a, DY.4a, DY.38b, DY.39a, DY.39a, DY.39a, DY.44b, DY.4a, DY.38b, DY.39a, DY.33a, DY.4a, DY.3a, DY.3a, DY.3a, DY.3b, DY.4a, DY.5b, DY.6a, DY.6a DY.8a, DY.32b, DY.32b, DY.36, DY.40b, DY.41a, DY.44b, DY.37a, DY.2b, DY.33b, DY.39a, DY.48a, DY.35b, DY.32b, DY.51a, DY.32a, DY.5b, DY.36a, DY.36a, DY.23a, DY.34a, DY.34a, DY.41a, DY.38a, DY.38a, DY.36a, DY.37a, DY.2a, DY.35b, DY.38a, DY.38b, DY.35a, DY.35b, DY.34b, DY.34b, DY.35a, DY.45a, DY.45a.

SN.257-6, SN. 342-5, SN.154-10, SN.257-2, SN.231-13, SN. 256-13, SN.259-7, SN.260-8, SN.283-4, SN.306-3, SN.314-14, SN.368-13, SN.231-7, SN.143-12, SN.280-3, SN.281-9.

İncelenen eserlerde 74 defa tespit edilmiştir. Destân-ı Yûsuf'ta 58 defa Süheyl ü Nevbahâr'da ise 16 defa geçmektedir. Eserlerde kardeş manasında kullanılmıştır. Günümüzde de hâlâ kullanılmaktadır.

Eytdüm **kardaş kardaşa** nite kıya

Bu hayal geçdi içümden ey uya. (DY.4a)

Dönüp **kardaşı** dedi kaç gecedür

Ki kız bunda geldi vü uş niçedür. (SN.257-6)

Kız: kız evlat, dişi çocuk (TDK: 2022).

DY.24a, DY.38b, DY.2a, DY.3b, DY.12a DY.12b, DY.24a, DY.13a, DY.13a, DY.13a, DY.16b, DY.38b, DY.29a.

İncelenen eserlerde sadece Destân-ı Yûsuf'ta 13 defa tespit edilmiştir. Eserde kız çocuğu manasında kullanılmıştır. Köken olarak Türkçe bir sözcüktür. Günümüzde de hâlâ kullanımı mevcuttur.

Kızı Zeliha düşde gördi bir suret

Yusufuñdı düşde gördi ol suret (DY.12b)

Kız Kardeş: Bir kimsenin bayan kardeşi, bacı, hemşire, şvester. (TDK: 2022).

SN.256-2, SN.329-14, SN.232-12, SN.145-12.

İncelenen eserlerde sadece Süheyl ü Nevbahâr'da ise 4 defa geçmektedir. Eserlerde kız çocuğu manasında kullanılmıştır. Köken olarak Türkçe bir sözcüktür. Günümüzde de hala kullanımı mevcuttur. Destân-ı Yûsuf'ta kız ve kız kardeş kullanımlarının fonetik ve anlam ayrımı yapılmamıştır.

Ogl / oğlan / ogul: oğul, erkek evlat. oğlan: “erkek çocuk; yetişkin erkek” (Gülensoy, 2007: 613; Tuğluk, 2021:2686). Clauson sözcüğün her iki cinsiyet için kullanılan ogul kelimesinin aksine sadece “erkek çocuk, erkek evlat” için kullanıldığını ifade etmiş, Ahmet Caferoğlu ise sözcüğün “oğul” anlamında kullanıldığını belirtmiştir (Clauson, 1972: 197; Caferoğlu, 2015: 139).

DY.9b, DY.13b, DY.15a, DY.19b, DY.19b, DY.20a, DY.20a, DY.25a, DY.41a, DY.8a, DY.6a, DY.6b, DY.8b, DY.9b, DY.20a, DY.20a, DY.19b, DY.25a, DY.40a, DY.42b, DY.44a, DY.46a, DY.2a, DY.46a, DY.42a, DY.44a, DY.46b, DY.48a, DY.49a, DY.50b, DY.52b, DY.33a, DY.48a, DY.35a, DY.35a, DY.43b, DY.49a, DY.39b, DY.2a, DY.12a, DY.14b, DY.14b, DY.32a, DY.15a, DY.32a, DY.47a, DY.2a, DY.33a, DY.34a, DY.37a, DY.45a, DY.50a, DY.29a, DY.40b, DY.46b, DY.50a, DY.51b, DY.37b, DY.40b, DY.51b, DY.46a, DY.46b, DY.38a, DY.38a, DY.14b, DY.29b, DY.38b, DY.47a, DY.47a, DY.39a, DY.38b, DY.40a, DY.42a, DY.42a, DY.42a, DY.47a, DY.47a, DY.47b, DY.46a, DY.46a.

SN.28-13, SN.46-6, SN.47-13, SN.49-13, SN.55-2, SN.56-1, SN.83-6, SN.174-15, SN.208-15, SN.345-11, SN.345-14, SN.357-13, SN.174-15, SN.27-12, SN.31-14, SN.39-13, SN.40-12, SN.45-9, SN.256-15, SN.278-7, SN.98-13, SN.303-4, SN.215-12, SN.27-13, SN.27-14, SN.28-2, SN.31-4, SN.39-12, SN.47-15, SN.51-5, SN.52-13, SN.139-5, SN.186-1, SN.199-7, SN.199-3, SN.202-11, SN.204-10, SN.208-9, SN.213-10, SN.344-2, SN.345-9, SN.347-8, SN.347-8, SN.347-11, SN.355, SN.358-15, SN.359-2, SN.359-2, SN.360-5, SN.360-5, SN.360-5, SN.360-5, SN.255-9, SN.209-1, SN.188-7, SN.47-15, SN.200-2.

“oğlan” eserlerde erkek çocuk, evlat manasında kullanılmıştır. İncelenen eserlerde toplam 148 tane tespit edilmiştir Destân-ı Yûsuf'ta 81 defa Süheyl ü Nevbahâr'da 57 defa geçmektedir. ‘ogl, ogul’ şeklindeki farklı fonetik yapılar da kullanılmıştır. Her iki cins içinde kullanılan *ogul* sözcüğü daha çok erkek çocukları

için kullanılır (Ayazlı, 2016:184). Köken itibariyle Türkçe bir sözcük olup günümüzde de kullanılmaktadır.

Bir kara kul Habeşi bulur anı

Eydür ey **oglan** kaçır-mısın ya'ni (DY.9b)

Bir **oglan** ki beñzer yüzi bedr aya

İki kaşı dahı kurulmuş yaya (SN.28-13)

Yiğen / Yigen: yeğen, Birine göre kardeş, amca, hala, dayı veya teyzenin çocuğu. (TDK: 2022). SN.21-12, SN.21-13, SN.24-13.

İncelenen eserlerde sadece Süheyl ü Nevbahâr'da ise 3 defa geçmektedir. Eserde 'yeğen' anlamında kullanılmıştır. Köken olarak Türkçe bir sözcüktür. Günümüzde de hala kullanımı mevcuttur.

Hakikatde olgum durur yigenüm

İki gözümüñ nuri durur canum. (SN.21-13)

3.2.Evliliğe Dayalı Akrabalık Bildiren Adlar

Avrat: Kadın eş. Sözcük köken olarak Arapçaya aittir. Bu sözcük Eski Türkçede "kadın" anlamında kullanılmıştır. Clauson uragut sözcüğü için tişi sözcüğünden daha belirgin derecede "kadın"ı karşıladığını belirtir ve morfolojik olarak –gut eki ile türetilmiş olduğunu ifade eder (Clauson, 1972: 218). "avrat" kelimesinin DLT'deki karşılığı "uragut"tur. "Kadın" Karahanlı ve Harezmi Türkçesi dönemi metinlerinde de "kadın, dişi, eş, zevce" anlamlarıyla tespit edilmiştir (Güner, 2013: 2664). 1. Kadınlar, avretler. 2. Eş, zevce (Parlatır, 2014:123).

DY.11b, DY.13b, DY.20b, DY.30b, DY.30b, DY.46b, DY.46b, DY.46b, DY. 47a, DY.47a, DY.47a, DY.30b, DY.46b, DY.47a, DY.20b, DY.47a.

İncelenen eserlerde sadece Destân-ı Yûsuf'ta 16 defa tespit edilmiştir. Eserde "avret" kadın, zevce, eş manasında kullanılmıştır.

Bir saraya koydı Yusıfı hoca

Er ü 'avrat toldı kamu tam-ü baca (DY.11b)

Türkçede ilk örneklerine XIII.-XIV. yüzyıl metinlerinden itibaren rastladığımız ve günümüzde kimi lehçe ve ağızlarda hâlâ varlığını sürdüren avrat, avrat, arvad "kadın, eş" kelimesinin kökeni ile ilgili yaygın görüş onun Arapça 'avret'ten geldiği yönündedir (Güner, 2013: 2664).

Gelin: Evlenerek eşinin ailesine katılan kız. Köken olarak Türkçe kelimedir. kelifilinden türeyen kelin sözcüğünün "aileye gelen kişi" anlamındaki akrabalık ilişkisi için uygun olduğunu özellikle "küçük erkek kardeşin veya erkek çocuğunun karısı" için kullanıldığını belirtir (Clauson, 1972: 719). gelin: Gelin (Gülensoy, 2007: 362). gelin: 1. evlenmek için hazırlanmış kız veya yeni evlenmiş kadın; 2. bir kimsenin oğlunun karısı (Eren, 1999:152). Metinde ise "gelin" sözcüğü "aileye yeni katılan evlenmiş hanım" anlamında kullanılmıştır. İncelenen metinlerde sözcük, aileye kabul edilen ve artık aileden sayılan bir kişiye verilen ad olarak belirtilmiştir. İncelenen eserlerde sadece Süheyl ü Nevbahâr'da ise 1 defa geçmektedir. SN.170-9. Eserde "gelin" aileye yeni gelen kişi anlamında kullanılmıştır. Yenisey yazıtlarında bir kez geçen kelin sözcüğü "gelin" anlamında kullanılmıştır.

Bahadır su yerine kana kana

Gelün yaraşur kim yakına kına (SN.170-9)

Hatun: Kadın eş. hatun: 1.kadın; 2. Bayan, hanım; eş, zevce; yüksek makamdaki kadınlara ve hanım eşlerine verilen unvan (Gülensoy, 2007: 405).

DY.20b, DY.20b, DY.26a, DY.31a, DY.20b, DY.21a, DY.26a.

SN.74-5, SN.334-11, SN.93-6, SN.170-8.

İncelenen eserlerde toplam 11 tane tespit edilmiştir. Destân-ı Yûsuf'ta 7 defa Sûheyl ü Nevbahâr'da 4 defa geçmektedir. Eserlerde 'kadın' 'eş' anlamı dışında kadın, hanım anlamında da kullanılmıştır.

Kelime Orhun Yazıtları'nda "kağan eşi, imparatoriçe" anlamlarındadır (Ercilasun, 2016: 685).

katun kelimesi Eski Türkçeden itibaren "hakan eşlerine neya yüksek seviyeli görevlilerin eşlerine verilen unvan; hakan eşi; kraliçe" anlamlarının yanı sıra "kadın, hatun, hanım" anlamlarını da kazanarak kullanım alanını genişletmiş, Türkçenin tarihî metinlerinde çoklukla bu anlamda kullanılmıştır. (Argunşah, 2017: 83-84)

Bu sözi Zeliha işidür ey uya

Ne ki **hatun** var getürür saraya (DY.20b)

Çü **hatun** işidür der ey nâm-dâr

Sûheyl adlu bunda ne şeh-zâde var. (SN.74-5)

Köken bakımından Türkçe bir sözcüktür. Günümüzde de hala 'hatun' kadın, eş, hanım anlamında kullanımını korumaktadır.

Ogulluk: Damatlık. Eski Türkçede bu kelime üvey evlat manasında geçmektedir. Damat anlamında 'küdegü' kelimesi kullanılmaktadır.

TDK'ya göre de iki anlamı bulunmakta bunlar; 1. Oğul olma durumu. 2. Üvey oğlan. İncelenen eserlerde Süheyl ü Nevbahâr'da 1 defa geçmektedir. SN.51-12.

Ne dilerse verem olan aña kul

Ederse **ogulluga** seni kabul (SN.51-12)

Köken bakımından Türkçe bir sözcüktür. İncelenen eserde 'damatlık' manasında evlenen kızın eşi manasında kullanılmıştır. Günümüzde ise anlam değişikliğine uğrayarak üvey erkek evlat manasında kullanılmaktadır.

Yâr: 1.dost, 2.sevgili, 3.arkadaş. (Kantar, 2011: 528).

DY.22a, DY.50b.

SN.27-2, SN.27-8, SN.42-5, SN.98-10, SN.98-14, SN.122-2, SN.126-12, SN.132-14, SN.136-3, SN.203-2, SN.215-5, SN.268-11, SN.274-1, SN.286-12, SN.323-12, SN.330-12, SN.341-4, SN.44-14, SN.189-14, SN.91-13, SN.54-5, SN.91-14, SN.155-11, SN.193-7, SN.341-12, SN.194-2, SN.263-9, SN.192-10, SN.331-7, SN.45-4, SN.105-10, SN.277-13, SN.26-15, SN.163-6, SN.26-15, SN.163-6, SN.26-13, SN.118-9, SN.108-14, SN.133-6, SN.190-3, SN.165-11, SN.189-15, SN.238-8, SN.119-7, SN.193-15, SN.238-8, SN.119-7, SN.193-15, SN.313-6, SN.91-10, SN.46-7, SN.82-2, SN.284-2, SN.341-4, SN.374-11, SN.176-8, SN.239-4, SN.103-4, SN.103-15.

Bir 'aceb düş görür ol ey **yâr**

Üç ulu salkum üzüm alur sıkır (DY.22a)

Yemende ulu padişah var imiş

Ki akl ile devlet aña **yâr** imiş (SN.27-2)

İncelenen eserlerde sözcük 62 defa tespit edilmiştir. Destân-ı Yûsuf'ta 2 defa Sûheyl Nevbahâr'da 60 defa geçmektedir. Eserlerde 'yâr' 'sevgili' anlamı dışında dost anlamında kullanıldığı görülmektedir. Farsça kökenli bir kelimedir.

3.3.Diğer Akrabalık Adları

Daye: Sütanne, dadı, sütnine. Kelime Tarama Sözlüğü'ne 18. yüzyıla bir metinden alınmıştır. Eski Türkçe ve DLT'de geçmemektedir. DLT'de "sütnine" anlamında awurta kelimesi kullanılmıştır (Atalay, 2018, C II: 144). TS'de ise kelime anlam daralmasına uğrayarak sadece "dadılık" anlamında geçmektedir (2011: 2290).

DY.16b, DY.16b, DY.16b, DY.16b, DY.17a, DY.40a, DY.40a, DY.40a, DY.40a, DY.17a, DY.16b, DY.40a, DY.48b.

SN.42-15, SN.60-12, SN.129-13, SN.60-11.

İncelenen eserlerde sözcük 17 defa tespit edilmiştir. Destân-ı Yûsuf'ta 13 defa Sûheyl Nevbahâr'da 4 defa geçmektedir

Daye eydür ya kızum dön bir berü
Neden oldı göreyim beñzüñ saru (DY.16b)

İleyince bir **daye** vü bir karavaş
Gören kişünñ bagrı olurdı baş (SN.42-15)

Köken bakımından Farsça bir sözcüktür. "Daye" kelimesi günümüzde ağızlarda "anne" anlamında varlığını korumaktadır.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Şeyyad Hamza'nın Destân-ı Yûsuf ve Mesud bin Ahmed'in Süheyl ü Nevbahâr eserlerinde yer alan akrabalık adları tespit yöntemiyle akrabalık değerinde olan sözcükler belirlenmiştir. İncelenen bu eserlerde 11 tane kan bağına, 5 tane evlilik yoluyla ve 1 tane de diğer akrabalık olmak üzere 17 tane akrabalık ile ilgili sözcük tespit edilmiştir. Bu akrabalık adları anlam, kullanım sıklığı ve köken bakımından aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo-1: Akrabalık Adlarının Oluşum Tasnifi

1. Kan Yoluyla Akrabalık	2. Evlilik Yoluyla Akrabalık	3. Diğer Akrabalıklar

Ammu: amca	Avrat: kadın, hanım, eş	Daye: sütanne
Ana: anne		
Ata: baba, ecdat	Gelin: evlenerek eşinin ailesine katılan kız.	
Baba: çocuğu olan erkek	Hatun: kadın eş	
Dede: anne veya babanın babası	Ogulluk: damat	
Evlât: çocuk	Yâr: eş, sevgili	
Kardeş: aynı anne babadan doğmuş		
Kız: dişi çocuk		
Kız kardeş: bir kimsenin bayan kardeşi, baci, hemşire,		
Oğul: erkek çocuk		
Yiğen: yeğen, birine göre		

kardeş, amca, hala, dayı veya teyzenin çocuğu.		
TOPLAM=11	TOPLAM= 5	TOPLAM=1

Kan bağına dayalı akrabalıklar adları Destân-ı Yûsuf'ta en fazla 'oğlan' 81 defa geçmiştir. Süheyl ü Nevbahâr' da ise 'baba' sözcüğü 173 defa geçmiştir. 'oğlan' ve 'baba' adları aile kurumunun önemli unsurlarıdır. Çocuğun toplumla sosyal bir etkileşim kurmasında baba figürünün önemi göz ardı edilemez. Baba sadece çocuğu maddi yönden ihtiyaçlarını karşılayan biri olarak tasvir edilmemelidir. O; toplumda güçlü, yılmayan, evi geçindirmekle yükümlü kişi olarak bilinmektedir.

Oğlan ise toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. Çocuk ailenin olmazsa olmaz unsuru olmakla birlikte kan akrabalığına dayalı akrabalığın nesil devamıyla sağlayan unsurdur. Toplumda önemli görülen erkek çocuğu anlamında 'oğlan' en fazla kullanılan diğere bir akrabalık terimi olarak göze çarpmaktadır.

Kan bağına dayalı akrabalık adları içerisinde incelenen eserlerde Destan-ı Yusuf'ta bir defa geçen 'ammu' sözcüğü en az geçen sözcüktür. Bu sözcük günümüzde çeşitli fonetik farklılıklar ve bazı Anadolu ağızlarında hâlâ kullanılmaktadır. Süheyl ü Nevbahâr'da ise 3 defa 'kız kardeş' ve 2 defa da 'yiğen' geçmektedir. Bu sözcükler günümüzde hâlâ anlamını koruyarak kullanılmaktadır. Kan akrabalığına dayalı akrabalık bildiren sözcükler içerisinde günümüzde kullanılmayan akrabalık adının olmadığı tespit edilmiştir.

Evlilik yoluyla oluşmuş akrabalık adları içerisinde ise en fazla 'yar' sözcüğüne rastlanmakta ve bu Süheyl ü Nevbahâr'da 60 defa, Destân-ı Yûsuf'ta 2 defa geçmektedir. İncelenen eserler de evlilik yoluyla oluşmuş akrabalık adları içerisinde iki eserde geçen tek akrabalık adıdır. Eserde 'eş' anlamında kullanılan sözcük günümüzde 'sevgili, dost' manasında kullanılmaktadır.

'Avrat' sözcüğü ise en çok Destân-ı Yûsuf'ta 16 defa geçen akrabalık adıdır. Günümüzde Anadolu ağızlarında hâlâ kadın, eş manasında kullanılmaktadır.

'Gelin' ve 'ogulluk' akrabalık adları ise sadece Süheyl ü Nevbahâr'da 1 defa en az tespit edilen sözcüklerdir. 'gelin' sözcüğü günümüzde hâlâ kullanılsa bile 'ogulluk' anlam değişmesine uğrayarak günümüzde 'üvey evlat' manasında kullanılırken incelenen eserde 'damat' anlamında kullanılmıştır. Evlilik yoluyla oluşmuş akrabalık adları 'ogulluk' dışında diğerleri hala aynı anlamda kullanılmaktadır.

17 akrabalık adının 11'i kan akrabalığına dayalı, 5'i evlilik yoluyla ve biri de diğer yolla oluşmuş akrabalık adlarıdır. 546 defa akrabalık kan yoluyla, 92 defa evlilik yoluyla, 17 defa diğer akrabalık adlarının kullanım sıklıklarıdır.

Tespit edilen akrabalık adlarından kan bağına dayalı akrabalık adlarından; "ammu" 1, "ana" 26, "ata" 233, "baba" 30, "dede"13, "evlât"1, "kardeş" 74,

“kız” 13, “kız kardeş” 4, “oğul”148, “yiğen” 3. Tespit edilmiştir. Diğer bir tespit edilen evlilik yoluyla akrabalık adlarından “avrat” 16, “gelin” 1, “hatun” 11, “ogulluk” 1, “yâr” 62 kez tanıklanmıştır. Diğer akrabalık adı olan “daye” 17 defa tespit edilmiştir. Aşağıdaki tablolarda incelenen eserlerde akrabalık adlarının kullanım sıklıkları verilmiştir.

Tablo-2: Akrabalık Adlarının Kullanım Sıklıkları

Akrabalık Adları	Süheyl ü Nevbahâr	Destân-ı Yûsuf
Ammu	-	1
Ana	20	6
Ata	173	55
Baba	10	20
Dede	2	11
Evlad	-	1
Kardeş	16	58
Kız	-	13
Kız kardeş	4	-
Oğul	57	81
Yiğen	3	-

Avrat	-	16
Gelin	1	-
Hatun	4	7
Ogulluk	1	-
Yâr	60	2
Daye	4	13
TOPLAM	553	271

İncelenen eserlerde geçen akrabalık adlarının kullanım sıklığı tablodaki gibidir. Tabloda verilen akrabalık adlarından bazıları bir eserde tespit edilirken diğer bir eserde geçmemektedir.

İncelenen eserlerde geçen 17 akrabalık adının 12 tanesi Türkçe kökenli, 3 tanesi Arapça ve 2 tanesi de Farsça kökenlidir. Aşağıda tabloda akrabalık adlarının etimolojik dağılımı Tablo-3'te gösterilmiştir.

Tablo-3: Akrabalık Adlarının Etimolojik Tasnifi

Türkçe Kökenli	Arapça Kökenli	Farsça Kökenli
Ana	Ammu	Yâr

Ata	Evlâd	Daye
Baba	Avrat	
Dede		
Kız		
Kız kardeş		
Ogul		
Yigen		
Gelin		
Hatun		
Ogulluk		

TOPLAM=12	TOPLAM=3	TOPLAM=2
-----------	----------	----------

Tablodan da anlaşılacağı gibi en fazla Türkçe kökenli akrabalık adı kullanılırken, en az Farsça kökenli akrabalık adını Arapça kökenli akrabalık adı takip etmiştir.

Akrabalıklar aileyi oluşturan önemli yapı taşlarındandır. Akrabalık toplumsal ve kültürel dinamiğin ayrılmaz bir parçasıdır. Toplumun önemli unsurlarından biri olan akrabalık bağları toplumun gelenek ve görenek yapısı üzerinde de büyük katkısı vardır. Türk tarihinin tüm zamanlarında akrabalık ilişkileri büyük önem arz eder ve kıymet verilirdi. Akrabalık ilişkileri gelişmiş veya önem verilen toplumlarda yardımlaşma ve dayanışma olgusu gelişmiştir. Akrabalık adları geçmişte de günümüzde de önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla bu eserler, yapılan çalışmalar bunu göstermekte ve değerini korumaktadır.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanması için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2000). *Türkçenin söz varlığı*. Ankara: EnginYayıncıları.
- Argunşah, M. (2017), "Türkiye Türkçesindeki Kadınla İlgili Temel Söz Varlığının Tarihi Gelişimi", Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatında Kadın Sempozyumu, 4-6 Mayıs, Kayseri.
- Atalay, B. (1985). *Dîvânü lügâti't- Türk tercümesi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Ayazlı, Ö. (2016). *Eski Uygurca din dışı metinlerin karşılaştırmalı söz varlığı*. Ankara: TDK Yayınları.
- Balaman, A. R. (2002). *Evlilik akrabalık türleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Caferoğlu, A. (2015). *Eski Uygur Türkçesi sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Clauson, S. G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford: The Clarendon Press.
- Ercilasun, A. B. (2016). *Türk kağanlığı ve Türk bengü taşları*. Ankara: Dergâh Yayınları.
- Gömeç, S. (2002). *Dîvânü lügâti't- Türk'te akrabalık bildiren terimler*. Ankara: TDK Yayınları.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Güner, N. (2013). "Kadınla İlgili Eski Türkçe Bir Kelime: Uragut." *Turkish Studies*, 8 (9): 2659-2669.

- Kanar, M. (2014). *Osmanlı Türkçesi sözlüğü*. İstanbul: Say yayınları.
- Karahan, L. (2009). "Türkçede Dinî Anımlı Bazı Kişi Adlarını Ekle Deęiřtirme Geleneęi." *Dil Araştırmaları Dergisi*, 4(4): 17-24.
- Koç, F. (2020). "Hacı Bektâş-ı Velî'nin Eserlerinde Geçen Akrabalık Adları." *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 4 (2): 265-280.
- Parlatır, İ. (2014). *Osmanlı Türkçesi sözlüğü*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tarama Sözlüğü (1995). Ankara: TDK Yayınları.
- Soydan, C. (2003). "Urdu Dilinde Akrabalık Terimleri ve Müslüman Hint Toplumunda Aile Yapısı." *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coęrafya Fakültesi Dergisi* 43(1): 43-56
- Tietze, A. (2002). *Tarihi ve etimolojik Türkiye Türkçesi lügati*. İstanbul: Simurg Yayıncılık.
- Tuğluk, M. E. (2021). Harezmi Türkçesinden Türkiye Türkçesine Anlam Deęiřmeleri: "Nehcü'l-Ferâdis" Örneęi. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi* 5(4):2662-3703.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2022). Ankara: TDK Yayınları.
- Yaman, Ü. (2017). "Ahmet Bican Ercilasun, Türk Kağanlığı ve Türk Bengü Taşları." *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 57(57): 279-282.
- Yavuz, S. (2013). "Divânü Lügâti't-Türk'teki Akrabalık Adları ve Bu Adların Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki Karşılıkları". *Ekev Akademi Dergisi* 17(56): 345-360.

Yavuz, S. (2013). "Türkiye Türkçesi Ağızlarında Akralık Adları." Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(2): 71-91.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Kinship names have a special place in vocabulary studies. Because kinship names, in a sense, are the heritage of the language, allowing it to live and extend into the future. Turkish is a language rich in kinship names. This situation has also positively affected the vocabulary. Turks gave great importance to social life and the sharing of social life. Therefore, kinship names are the reflection of social life on language. At this point, culture, solidarity and social relations become linked with language.

Method

The words with kinship value were determined by the method of kinship names in the works of Şeyyad Hamza's Destân-ı Yûsuf and Mesud bin Ahmed's Süheyl ü Nevbahâr. In these analyzed works, 17 words related to kinship were identified, 11 of them by blood ties, 5 by marriage and 1 by other kinship. In this study, the kinship names in the works of Yusuf-u Züleyha and Süheyl ü Nev-Bahar; The terms denoting kinship based on blood ties, terms declaring kinship formed through marriage and other kinship names have been examined under three main headings. Information about the kinship names determined in the examined texts is given, and the couplets in the determined works are given as examples. Destân-ı Yûsuf DY., Süheyl ü Nevbahâr SB., are expressed together with their abbreviations and text numbers. The aim of the study is to contribute to Turkey Turkish vocabulary studies and to determine whether the kinship names determined in the mentioned works are still in use today.

Findings (Results)

In these analyzed works, 17 words related to kinship were identified, 11 of them by blood ties, 5 by marriage and 1 by other kinship.

The names of kinship based on blood ties are mentioned 81 times in Destan-ı Yusuf at most. In Süheyl ü Nevbahar, the word "father" is used 173 times. The

names 'boy' and 'father' are important elements of the family institution. The importance of the father figure cannot be ignored in the child's social interaction with the society. The father should not be portrayed as someone who only meets the financial needs of the child. HE; He is known in the society as a strong, unyielding person responsible for providing for the house.

The boy is an integral part of society. Although the child is an indispensable element of the family, it is the element that ensures the continuation of the kinship based on blood kinship. In the sense of a boy who is considered important in the society, 'boy' stands out as another kinship term that is used the most.

The word 'ammu', which is mentioned once in Destan-ı Yusuf, is the least mentioned word among the works examined among the kinship names based on blood ties. This word is still used today in various phonetic differences and in some Anatolian dialects. In Süheyl ü Nevbahar, "sister" is mentioned 3 times and "niece" is mentioned 2 times.

Among the kinship names formed through marriage, the word 'yar' is the most common and it is mentioned 60 times in Süheyl ü Nevbahar and 2 times in Destan-ı Yusuf. Among the kinship names formed through marriage in the examined works, it is the only kinship name mentioned in two works. The word used in the meaning of 'wife' in the work is used in the sense of 'beloved, friend' today.

The kinship names 'bride' and 'ogulluk' are the words that are found at least once only in Süheyl ü Nevbahâr. Even though the word 'bride' is still used today, the meaning of 'sonhood' has changed and is used in the sense of 'stepchild' today, while it is used in the sense of 'groom' in the studied work. The names of kinship formed through marriage are still used in the same sense, except for 'sonhood'.

11 of 17 kinship names are based on blood kinship, 5 are kinship names formed by marriage and one is formed by other means. 546 times by blood, 92 times by marriage, 17 times the frequency of use of other kinship names.

Among the determined kinship names, kinship names based on blood ties; "ammu" 1, "mother" 26, "ancestor" 233, "father" 30, "grandfather" 13, "son" 1, "brother" 74, "daughter" 13, "sister" 4, "son" 148, "nephew" 3. Detected. "Avrat" 16, "bride" 1, "hatun" 11, "ogulluk" 1, "yar" 62 times, which is another determined kinship by marriage, has been witnessed. The other kinship name "daye" has been identified 17 times. While some of the identified relatives' names are identified in one work, they are not mentioned in another work.

12 of the 17 kinship names mentioned in the analyzed works are of Turkish origin, 3 of them are of Arabic and 2 of them are of Persian origin. While the Turkish origin kinship name was used the most, the Persian origin kinship name was followed by the Arabic origin kinship name at least.

Relatives are one of the important building blocks that make up the family. Kinship is an integral part of the social and cultural dynamic. Kinship ties, which are one of the important elements of society, have a great contribution on the tradition and custom structure of the society. In all times of Turkish history, kinship relations were of great importance and valued. In societies where kinship relations are developed or importance is given, the phenomenon of cooperation and solidarity has developed. Kinship names have an important place in the past and today.

Conclusion and Discussion

Kinship names are a highly researched subject area in the vocabulary of Turkish. In the study, kinship names are included in the texts of almost every period of Turkish. Therefore, in this study, it has been seen that the kinship names examined in the works called Destân-ı Yûsuf and Süheyl ü Nevbahâr and the data obtained accordingly support this. In addition, it has been determined that the kinship names are included in the examined works, which is an indication of the importance given to kinship relations at that time.